

گزارش پروژه چهارم آزمایشگاه سیستم عامل

به تدریس دکتر کارگهی

محمد امین یوسفی

مبینا مهرآذر

متین نبی‌زاده

زمستان 1402

اطلاعات مربوط به گیت‌هاب، در آخرین صفحه گزارش، درج شده است.

همگام‌سازی در xv6

1) علت غیرفعال کردن وقفه در هنگام استفاده از این نوع قفل چیست؟ چرا ممکن است CPU با مشکل deadlock رو به رو شود؟

وقفه¹ها، حتی در سیستم‌های تک‌هسته‌ای، می‌توانند موجب هم‌روندی شوند؛ بدین صورت که ضمن ایجاد شدن و رسیدن هر کدام از وقفه‌ها، در هر آن، گُذ هسته می‌بایست متوقف شده و این امکان فراهم شود تا فرآیند رسیدگی به وقفه، اجرا شود. به عنوان مثال، سناریویی را متصور می‌شویم که طی آن، تابع `iderw` از پیش، قفل `idelock` را اتخاذ کرده باشد و در ادامه، وقفه‌ای جهت اجرا شدن `ideintr` به آن، برسد. در این شرایط، خود `ideintr` نیز تلاش می‌کند تا قفل `idelock` را اتخاذ کند اما طبیعتاً با از پیش قفل بودن آن، مواجه می‌شود؛ در نتیجه، مجبور می‌شود تا منتظر آزاد شدن آن، بماند. طی روند گفته شده، `idelock` هیچ‌گاه نمی‌تواند آزاد شود مگر توسط `iderw` که اجرای این تابع نیز از پیش، توسط وقفه ایجاد شده در راستای رسیدگی به `ideintr`، متوقف شده است. واضح است که تحت این شرایط، سیستم دچار بن‌بست² شده است. به همین دلیل، در راستای اجتناب از رسیدن کلیت سیستم به بن‌بست، اگر یک قفل چرخشی³ توسط رسیدگی‌کننده به وقفه⁴ مورد استفاده قرار گیرد، پردازنده موظف است تا از عدم اتخاذ آن قفل ضمن امکان رسیدن وقفه‌ها، اطمینان حاصل کند.⁵

---

¹ Interrupt

² Deadlock

³ Spin-lock

⁴ Interrupt Handler

⁵ R. Cox, F. Kaashoe and R. Morris, *xv6: a simple, Unix-like teaching operating system*, MIT, 2018, p. 56

2) توابع `pushcli` و `popcli` به چه منظور استفاده شده و چه تفاوتی با `cli` و `sti` دارند؟

- از جمله وظایف تابع `pushcli`، می‌توان به غیرفعال کردن وقفه‌ها و یک واحد افزایش متغیر پردازنده-به‌ازای⁶ `ncli`، اشاره کرد.
- همچنین، تابع `release` نیز `popcli` را در فرآیند اجرای خود صدا می‌زند که در ادامه، شمارنده را یک واحد کاسته و در صورت صفر شدن مقدار آن، امکان ایجاد وقفه را مجدداً فعال می‌سازد.

لازم به ذکر است که علت شمارش فراخوانی‌های تو در تو توسط این دو تابع، این است که اطمینان حاصل شود که وقفه‌ها تنها در صورتی غیرفعال می‌شوند که تمامی قفل‌ها، رها باشند.

کارکرد توابع `sti` و `cli` نیز غیرفعال کردن و فعال کردن وقفه‌ها است. کارکرد `pushcli` و `popcli` هم به طرز مشابه، با مکانیزم پشته مانند، سطوح تو در تو قفل‌ها را پشتیبانی می‌کنند. در تابع `pushcli`، فراخوانی تابع `cli` وجود دارد که در این نقطه از کد، وقفه‌ها غیر فعال می‌شوند. پس از این مرحله، مقدار متغیر `ncli` هم یک واحد اضافه می‌شود. در کد تابع `popcli` نیز یک واحد از متغیر `ncli` پرده‌مدنظر کم شده و به محض رسیدن این متغیر به صفر، تابع `sti` فراخوانده شده و وقفه‌ها فعال می‌شوند. در اصل، این متغیر کمک می‌کند تا به تعداد فراخوانده شدن تابع `pushcli`، تابع `popcli` نیز فراخوانی شود. این ساز و کار به طور خاص، در قفل‌های تو در تو کاربرد دارد.

---

⁶ Per-CPU

3) چرا قفل مذکور (چرخشی) در سیستم‌های تک‌هسته‌ای مناسب نیست؟ روی کد توضیح دهید.

کد تابع `acquire` (که در صفحه بعد، قابل مشاهده است) در فایل `spinlock.c`، در ابتدا وقفه‌های موجود را برای جلوگیری از به بن‌بست رسیدن سیستم، غیرفعال می‌سازد. سپس به کمک یک شرط، بررسی می‌شود که آیا هنوز هم قفل توسط پردازنده کنونی گرفته شده است یا خیر. اگر پاسخ به این پرسش، آری باشد، سیستم بایستی به حالت اضطرار⁷ برود؛ چرا که این امر، یک خطای⁸ نرم‌افزاری تلقی می‌شود.

حلقه اصلی در این بخش از برنامه قرار دارد که پردازنده نیز تا پیش از اتخاذ قفل، در آن قرار می‌گیرد. تابع `xchg` نیز به صورت اتمی⁹ مقدار ذخیره شده در `lk -> locked` را با 1 جابه‌جا می‌کند. اگر پیش از اجرای تابع `xchg`، مقدار `lk->locked` برابر 0 باشد، یعنی قفل اتخاذ نشده باشد، مقدار صفر برگردانده شده و از حلقه خارج می‌شویم. ولی اگر مقدار اولیه `lk->locked` برابر 1 باشد، همچنان در حلقه، خواهیم ماند.

همان‌طور که گفته شد، در این روش دچار معطلی شلوغ¹⁰ هستیم که این امر، به خصوص در سیستم‌های چندهسته‌ای¹¹، زمان پردازنده را هدر داده و از بهینگی سیستم، به طور چشم‌گیری می‌کاهد. حتی در سیستم‌های تک‌هسته‌ای نیز بن‌بست صورت می‌گیرد؛ به عنوان مثال، اگر پردازش‌های در این سیستم قفل را در دست گیرد و در این شرایط، پردازنده دیگری ضمن فرآیند ذکر شده سعی بر اتخاذ قفل داشته باشد، پردازنده دوم هرگز از حلقه خارج نشده و در نتیجه، پردازش‌های دیگر زمان‌بندی نخواهند شد و به وضوح، سیستم با بن‌بست مواجه شده است. خواننده گرامی می‌تواند در صفحه بعد، قطعه کد مربوط به تابع `acquire` را ملاحظه کند.

---

⁷ Panic Mode

⁸ Error

⁹ Atomically

¹⁰ Busy Waiting

¹¹ Multi-core

```
// Acquire the lock.
// Loops (spins) until the lock is acquired.
// Holding a lock for a long time may cause
// other CPUs to waste time spinning to acquire it.

void acquire(struct spinlock *lk)
{
    pushcli(); // disable interrupts to avoid deadlock.
    if(holding(lk))
        panic("acquire");

    // The xchg is atomic.
    while(xchg(&lk->locked, 1) != 0)
        ;

    // Tell the C compiler and the processor to not move
    loads or stores
    // past this point, to ensure that the critical
    section's memory
    // references happen after the lock is acquired.
    __sync_synchronize();

    // Record info about lock acquisition for debugging.
    lk->cpu = mycpu();
    getcallerpcs(&lk, lk->pcs);
}
```

4) در مجموعه دستورات RISC-V، دستوری با نام amoswap وجود دارد. دلیل تعریف و نحوه کار آن را توضیح دهید.

به منظور درک کلیت این دستور، بایستی در ابتدا، بایستی کمی در تعریف فرآیندهای اتمی، عمیق‌تر شویم. می‌دانیم که به طور کلی، فرآیندهایی در دسته اتمی قرار می‌گیرند که:

- شامل سه مرحله خواندن، تغییر و نوشتن باشند،
- مراحل مورد اول، به همین ترتیب (یعنی در ابتدا، خواندن¹²، سپس تغییر¹³ و در نهایت، نوشتن¹⁴) اجرا شوند،
- در حین اجرای هر کدام از مراحل ذکر شده، هیچ وقفه‌ای رخ ندهد.

طبق نص صریح کتب و منابع مرجع مربوط به معماری RISC-V، دستورات AMO به منظور پیاده‌سازی یک عملیات پایه اتمی، در مجموعه دستورات این معماری، گنجانده شده‌اند؛ به عنوان مثال: دو دستور زیر، به ترتیب یک داده علامت‌دار 32-بیت / 64-بیت را از آدرس موجود در ثبات¹⁵ rs1 لود کرده، آن را درون ثبات rd قرار می‌دهد. در ادامه، یک عملیات باینری¹⁶ بر روی مقدار موجود در این ثبات و همچنین ثبات rs2 (به عنوان دو عملوند موجود در این عملیات) انجام می‌دهد و در آخر، مقدار نهایی را در ثبات rs1 ذخیره می‌کند.

```
x[rd] = AMO32(M[x[rs1]] SWAP x[rs2])
```

```
x[rd] = AMO64(M[x[rs1]] SWAP x[rs2])
```

¹² Read (Load)

¹³ Modify (Operate)

¹⁴ Write (Store)

¹⁵ Register

¹⁶ در این دو دستور ذکر شده، عملیات باینری استفاده شده همان swap است که در صورت سؤال نیز ذکر شده است. از

انواع دیگر عملیات‌های باینری مورد پشتیبانی این پیاده‌سازی می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- Integer add, logical AND, logical OR, logical XOR, and signed and unsigned integer maximum and minimum

در مورد یکی از علل وجودی این نوع از عملیات‌ها نیز می‌توان گفت که در اصل، این مجموعه دستورات برای پشتیبانی کارآمد از عملیات اتمی C11/C++11 و همچنین برای پشتیبانی از کاهش موازی در حافظه برگزیده شده‌اند. یکی دیگر از کاربردهای این مجموعه دستورات، ارائه به روزرسانی‌های اتمی برای ثبات‌های دستگاه دارای نقشه حافظه (به عنوان مثال، تنظیم، پاک کردن یا تغییر بیت‌ها) در فضای ورودی/خروجی است.

اما مزایای برنامه‌نویسی چندرشته‌ای درک نمی‌شود، مگر پس از آنکه هم‌روندی را به طور کامل، درک کرده باشیم. از خواننده محترم، درخواست می‌شود که توضیحاتی که در ادامه می‌آیند را این بار، از زاویه دید مفهوم هم‌زمانی بنگرد تا بتوانیم به گونه فلسفه وجود این مجموعه دستورات، پی ببریم. می‌دانیم که دو مشکل رایج هم‌زمانی وجود دارد:

• **عدم انسجام حافظه پنهان:** هر ریسسه سخت‌افزاری، حافظه نهان مخصوص به خود را دارد؛ از این رو، داده‌های اصلاح شده در یک ریسسه ممکن است بلافاصله در ریسسه دیگر، منعکس نشوند. اغلب می‌توان با دور زدن حافظه پنهان و نوشتن مستقیم در حافظه، از وقوع این مشکل، جلوگیری کرد. اما ذهن خود را درگیر این معضل، نکنید که لب مطلب، تازه در پاراگراف بعد بر شما آشکار می‌شود!

• **چرخه خواندن، تغییر، نوشتن:** یک الگوی بسیار رایج در برنامه‌نویسی است. در زمینه برنامه‌نویسی چند ریسسه‌ای، درهم آمیختن این سه مرحله اغلب مسائل (و بسا مشکلات) زیادی را به بار می‌آورد. برای حل مشکلات ناشی از اجرای این چرخه، بایستی به ایده اجرای بدون اخلاف تکیه کنیم. در معماری RISC-V، ما دو دسته دستورات اتمی داریم که می‌توانند نیاز ما به دستورات اتمی را برآورده سازند؛ بالاخص، همین مجموعه دستوراتی که تا به الان، در حال توضیحشان بودیم:

- Load-reserve, store-conditional (اجرای اخلاف-ناپذیر در سطح چندین دستور)
- Amo.swap¹⁷ (عملیات واحد و اخلاف-ناپذیر در سطح حافظه)

---

¹⁷ و دیگر عملیات‌های این دسته که پیش‌تر، در همین بخش، به طور کلی بررسی شده بودند.

5) مختصری راجع به تعامل میان پردازنده‌ها توسط دو تابع `acquiresleep` و `releasesleep` توضیح دهید.

پیش از هر چیز، خوب است تا نگاهی مختصر به پیاده‌سازی این دو تابع در سیستم‌عامل xv6، داشته باشیم تا بتوانیم ضمن بررسی بخش‌های مهم آن، نکاتی کوتاه اما تعیین‌کننده را بیان کنیم. در فایل `sleeplock.c`، تعریف و پیاده‌سازی این دو تابع، به صورت زیر، مشاهده می‌شود:

```
void releasesleep(struct sleeplock *lk)
{
    acquire(&lk->lk);
    lk->locked = 0;
    lk->pid = 0;
    wakeup(lk);
    release(&lk->lk);

void acquiresleep(struct sleeplock *lk)
{
    acquire(&lk->lk);
    while (lk->locked) {
        sleep(lk, &lk->lk);
    }
    lk->locked = 1;
    lk->pid = myproc()->pid;
    release(&lk->lk);
}
}
```

پیاده‌سازی این دو تابع، چندان پیچیده نیست؛ به صورتی که در ابتدا، تابع `acquiresleep`، قفل چرخشی مورد نظر را اتخاذ کرده تا از دسترسی اختصاصی به این تابع، اطمینان حاصل شود و در واقع، شرط انحصار متقابل، رعایت شود.

در ادامه، درون یک حلقه، به طور مداوم، بررسی می‌شود که آیا این قفل، کماکان مورد اتخاذ هست یا خیر. در صورت ورود به حلقه، تابع `sleep` صدا زده می‌شود که این تابع، پردازنده مورد نظر را به خواب می‌برد. به خواب رفتن یک پردازنده، به معنای آزاد شدن قفل چرخشی است که در این صورت، تا زمانی که تابع `wakeup` بر روی این پردازنده صدا شود، در حالت خواب باقی می‌ماند.

در صورتی که پردازش بیدار شود، اجرای خود را از ادامه جایی از حلقه که در آن به خواب رفته بود، ادامه می‌دهد تا قفل را اتخاذ کند. هنگامی که قفل خواب به دست آمد، تابع `lk->locked` بر روی 1 تنظیم می‌شود که نشان می‌دهد قفل اکنون نگه داشته شده است، و شناسه پردازش¹⁸ فرآیند فعلی را در ساختار قفل خواب ثبت می‌کند. در نهایت، قفل چرخشی زیرین را آزاد می‌کند.

به همین طریق، می‌توان توضیحات متناظر تابع `releasesleep` را ارائه نمود؛ بدین صورت که برای اطمینان از دسترسی انحصاری به ساختار قفل خواب، ابتدا قفل چرخشی زیرین (`lk->lk&`) را دریافت کرده و `lk->locked` را روی 0 تنظیم می‌کند که نشان می‌دهد قفل اکنون آزاد شده است و شناسه پردازش مرتبط با قفل را پاک می‌کند.

سپس `wakeup` را در کانال خواب (`lk`) فراخوانی می‌کند تا هر پردازشی که ممکن است روی این قفل خواب باشد را بیدار کند. عملکرد `wakeup` مسئول بیدار کردن فرآیندهای منتظر در کانال خواب مشخص شده است. در نهایت، قفل چرخشی زیرین نیز آزاد می‌شود.

---

¹⁸ PID

6) حالات مختلف پردازها در xv6 را توضیح دهید. تابع sched چه وظیفه‌ای دارد؟

پیش از آن که به شرح و تفصیل انواع پردازها همت گماریم، می‌بایست به این پرسش بنیادین، پاسخ دهیم که اصلاً حالت یک پرداز، در کجا و با چه ساختاری، نگهداری می‌شود؟ پاسخ، ساده است؛ در متغیر وضعیت آن که از جنس `enum procstate` است نگه داشته می‌شود:

```
enum procstate { UNUSED, EMBRYO, SLEEPING, RUNNABLE, RUNNING, ZOMBIE };
```

حال، مانعی پیش روی نداریم که ما را از بررسی هر یک از انواع پردازها، باز دارد:

(UNUSED)

• بی‌استفاده

از آنجا که پردازها در یک لیست 64 تایی نگه داشته می‌شوند، خانه‌هایی که در آن‌ها پردازۀ حقیقی‌ای نیست با این وضعیت مشخص شده‌اند و در اصل، این وضعیت به منزلهٔ غیاب پرداز است.

(EMBRYO)

• جنین

وقتی که پردازۀ جدیدی ساخته می‌شود (برای مثال، با استفاده از تابع `fork`)، این حالت، ابتدایی‌ترین وضعیت آن را توصیف می‌نماید. یعنی تابع `allocproc` از میان پردازهای `UNUSED` یکی را انتخاب کرده و آن را به وضعیت جنین، تغییر می‌دهد.

(SLEEPING)

• خفته

در این وضعیت، پرداز در میان انتخاب‌های زمان‌بند برای تخصیص پردازنده به آن قرار نمی‌گیرد و بدون هیچ فعالیتی می‌ماند. پرداز می‌تواند به صورت داوطلبانه یا توسط هسته به این حالت برود و در انتظار دسترسی به یک منبع بماند.

• قابل اجرا

(RUNNABLE)

هنگامی که پردازش در این حالت است، یعنی در صف اجرای زمان‌بند قرار دارد و در یکی از راندهای زمان‌بندی، مجال تخصیص پردازنده مرکزی به آن داده می‌شود و بدین وضعیت، در می‌آید. در اصل، می‌توان چند سناریو را که منجر به ورود به این وضعیت می‌شوند، متصور شد:

- پردازش به تازگی تشکیل شده باشد و از وضعیت جنین، بدین وضعیت رسد؛
- پردازش در حال اجرا بوده اما ضمن به پایان رسیدن برش زمانی خویش یا اجرای yield توسط هسته، پردازنده از آن گرفته شود؛
- پردازش، در حالت خواب بوده و با صدا شدن تابع wakeup، قابل اجرا شود؛
- پردازش‌ای که در حالت خواب بوده، کشته شده و پس از تغییر فیلد killed در آن پردازش به مقدار یک، بدین حالت درآید تا زمانی که دوباره اجرا شود و آن وقت، همان ابتدای امر، با توجه به پیشتر کشته شده بودن، خارج شود.

• در حال اجرا

(RUNNING)

به وضوح، از این حالت، چنان برمی‌آید که پردازش در حال اجرا شدن توسط پردازنده است. همچنین، می‌دانیم که تعداد پردازش‌ها در یک زمان، حداکثر معادل تعداد پردازنده‌ها¹⁹ است.

• زامبی

(ZOMBIE)

هنگامی که پردازش، کارش تمام می‌شود و می‌خواهد خارج شود، ابتدا بدین حالت درمی‌آید؛ یعنی اینکه مستقیماً به حالت بی‌استفاده نمی‌رود و در حالتی می‌ماند که پدرش بتواند با استفاده از تابع wait، از اتمام کار فرزندش مطلع شود.

در توضیح تابع sched، بایستی بگوییم که در اصل، برای تعویض متن²⁰ به زمان‌بند مورد استفاده قرار می‌گیرد. پردازش برای رها کردن پردازنده مرکزی به این تابع می‌آید (که از قبل بایستی وضعیتش از در حال

¹⁹ خواننده محترم، توجه دارد که برای ایجاب حداکثر دقت در این بخش، می‌بایست به واژه‌شناسی و تفاوت میان کلمه "پردازنده" و "هسته"، دقت دوچندان صورت گیرد که تمایز میان استفاده از هر کدام از این دو کلمه در کلمات مربوط به برنامه‌نویسی چندریشه‌ای، نیاز به دانش فراتر پیرامون معماری پیاده‌سازی شده در سطح سخت‌افزار دارد.

²⁰ Context Switch

اجرا، تغییر کرده و قفل ptable را اتخاذ کرده باشد). در تابع `interrupt enable` ذخیره شده و پس از بازگشت برگردانده می‌شود.

این تابع با استفاده از `swtch` که در آزمایش سوم کامل توضیح داده شده و در اسمبلی نوشته شده، متن²¹ را تغییر می‌دهد و ادامه تابع `scheduler` اجرا می‌شود که به متن پردازش قابل اجرای دیگری تعویض می‌کند.

7) تغییری در توابع دسته دوم دهید تا تنها پردازش صاحب قفل، قادر به آزادسازی آن باشد. قفل معادل در هسته لینوکس را به طور مختصر معرفی نمایید.

کد تغییر یافته این تابع به صورت زیر است. در این تابع تنها شرط برابر بودن آیدی پردازشها بررسی شده است.

```
void
releasesleep(struct sleeplock *lk)
{
    acquire(&lk->lk);
    if (lk->pid == myproc()->pid)
    {
        lk->locked = 0;
        lk->pid = 0;
        wakeup(lk);
    }
    release(&lk->lk);
}
```

به طور خلاصه، می‌توان بیان داشت که از `mutex` می‌توان به عنوان قفل معادل در سیستمعامل لینوکس، یاد کرد. پیاده‌سازی این قفل، در فایل تحت عنوان `mutex.h` قرار داده شده است که محض اختصار این بخش از گزارش، از آوردن آن، صرف نظر شده است.

---

²¹ Context

8) روشی دیگر برای نوشتن برنامه‌ها، استفاده از الگوریتم های بدون قفل²² است. مختصری راجع به آن‌ها توضیح داده و از مزایا و معایب آن‌ها نسبت به برنامه نویسی با قفل بگویید.

به کار بستن از الگوریتم‌های بدون قفل، به طور خلاصه، به منزله استفاده خاص‌منظوره از عملیات‌های اتمی پیاده‌سازی شده در سطح سخت‌افزار است؛ چنان که می‌دانستیم خود ساز و کار قفل‌ها (که در قسمت‌های پیشین، به طور مفصل توضیح داده شده است) نیز با استفاده از عملیات اتمی، پیاده‌سازی شده است. در مدح (!) برنامه‌نویسی بدون قفل، می‌توان گفت که به کار بستن این شیوه، می‌تواند تضمین کند که سیستم، هیچ‌گاه به واسطه یک ریسکه منفرد، متوقف نمی‌شود و دیگر ریسک‌ها، می‌توانند پیش روند؛ برخلاف برنامه‌نویسی با قفل که می‌دانیم اگر پردازش‌ای، قفل را اتخاذ کند اما فرآیند اجرایش، به پایان نرسد، تمام برنامه بلوکه شده و در روند پیشرفت آن، تغییری حاصل نمی‌شود. قطعه کد ساده زیر که در اصل، پیاده‌سازی یک شمارنده هم‌روند است را در دو حالت، نظر می‌گیریم؛ به ترتیب، یکی پیاده‌سازی با قفل، و دیگری، پیاده‌سازی بدون قفل²³:

```
int counter = 0;
std::mutex counter_mutex;

void increment_with_lock() {
    std::lock_guard<std::mutex> _(counter_mutex);
    ++counter; }

std::atomic<int> counter(0);
void increment_lockfree() { ++counter; }
```

حال، خواننده محترم ممکن است حالتی را متصور شود که در آن، صدها ریسک، به صورت هم‌روند، یکی از توابع بالا را صدا کنند. در نسخه با قفل، تا زمانی که ریسکه نگهدارنده قفل آن را آزاد نسازد، هیچ ریسک‌ای نمی‌تواند پیش‌رفتی حاصل کند در صورتی که در نسخه بدون قفل، تمامی ریسک‌ها می‌توانند

²² Lock-free

²³ خواننده محترم، در نظر دارد که این مثال، تنها برای شبیه‌سازی وضعیت پیش آمده بر اثر دو پیاده‌سازی با قفل / بدون قفل، آورده شده است و به هیچ عنوان، معرف یک پیاده‌سازی عملی با قفل / بدون قفل نیست. به عبارت دقیق‌تر، تابع بدون قفل موجود در این قطعه کد، در اصل بدون مانع (Block Free) است و نه بدون قفل.

آزادانه پیش روند و تنها ریسۀ متوقف‌شده، نمی‌تواند سهم خود از کار را به انجام برساند. از آنجایی که عملیات اتمی، به طور ذاتی، کند است، در ذم پیاده‌سازی بدون قفل نیز بایستی این نکته را خاطر نشان کنیم که علیرغم ممکن بودن پیشروی برای هر پردازش در هر زمان، اقدام هر پردازش به اجرای عملیات اتمی ممکن است با اخلال روبرو شود که در این صورت، پردازش موظف است تمام فرآیند عملیات اتمی تا بدان نقطه را متوقف کرده و تغییرات اعمال شده تا بدان نقطه را بازگرداند. در عمل، غیرممکن است اگر ادعا کنیم که الگوریتم بدون قفلی طراحی کرده‌ایم که در عین صحت، سریع و "منصفانه" نیز باشد؛ به دیگر سخن، برخی ریسۀها ممکن است خوش‌شانس بوده و ضمن اعمال عملیات اتمی، بدون مورد اخلال واقع شدن، کار خود را پیش ببرند اما طبیعتاً، اطمینان داریم که ریسۀهای دیگری نیز وجود دارند که بخت از ایشان، برگشته و عملیات اتمی‌شان، به طور مداوم با اخلال روبرو می‌شود و نتیجتاً، نمی‌توانند کاری از پیش ببرند²⁴.

بدیهی است که برنامه نویسی بدون قفل می‌تواند امری دشوار، زمان‌بر و پرهزینه باشد. با این حال، اگر پیش از این، داده‌ساختاری منطبق بر اصول برنامه‌نویسی بدون قفل تعبیه شده باشد (مانند صف، لیست، بردار و غیره)، استفاده از آن به وضوح می‌تواند بهینه‌سازی‌های مناسبی را نتیجه دهد.

---

²⁴ Anthony Williams, *C++ Concurrency in Action: Practical Multithreading*, Manning Publications, 1st edition, 2012

پیاده‌سازی متغیرهای مختص هر هسته پردازنده

الف) روشی جهت حل این مشکل در سطح سخت‌افزار وجود دارد. مختصراً آن را توضیح دهید.

انسجام حافظه نهان²⁵ در علوم رایانه به هم‌خوانی داده‌های ذخیره شده در حافظه‌های نهان محلی یک منبع مشترک گفته می‌شود. در شرایطی که در یک سامانه دارای حافظه مشترک چند خدمت‌گیرنده حافظه‌های نهان خود را دارا باشند، امکان بروز مشکل به خاطر ناهم‌خوانی داده‌ها وجود دارد. یک راه حل معمول در سطح سخت‌افزار برای این مشکل، استفاده از پروتکل‌های مرتبط با انسجام حافظه نهان می‌باشد. این پروتکل‌ها شامل دسته‌ای از قوانین و دستورات بیان‌کننده نحوه تعامل حافظه پنهان با یکدیگر برای حفظ ثبات داده‌ها می‌باشد.

- برخی از این پروتکل‌ها، به شرح زیر می‌باشند:

- **MESI²⁶:**

یک پروتکل پرکاربرد است که انسجام کش را با ردیابی وضعیت هر خط کش حفظ می‌کند. هر خط کش می‌تواند در یکی از چهار حالت باشد: اصلاح شده، انحصاری، اشتراک گذاری شده یا نامعتبر. این پروتکل تضمین می‌کند که تنها یک کش حالت Modified یا Exclusive را برای یک خط کش معین داشته باشد و هر به‌روزرسانی در صورت نیاز به کش‌های دیگر منتشر می‌شود.

- **MOESI²⁷:**

توسعه پروتکل MESI است که حالت "مالک" را معرفی می‌کند. حالت Owned به یک کش اجازه می‌دهد تا یک کپی از یک خط کش داشته باشد بدون اینکه لزوماً آن را تغییر داده باشد. این می‌تواند عملکرد را در برخی سناریوها افزایش دهد.

---

²⁵ Cache Coherence

²⁶ Modified, Exclusive, Shared, Invalid

²⁷ Modified, Owned, Exclusive, Shared, Invalid

• MESIF²⁸:

این پروتکل توسعه داده شده‌ی MESI می‌باشد که حالت "Forward" را معرفی می‌کند. حالت Forward به یک کش اجازه می‌دهد تا نشان دهد که دارای یک کپی از یک خط کش است، اما ممکن است این خط در حافظه پنهان دیگری در حالت اشتراکی وجود داشته باشد. حالت Forward نیاز به دسترسی‌های غیرضروری به حافظه را زمانی که چندین کش درخواست خط کش یکسانی دارند کاهش می‌دهد.

این پروتکل‌ها از مکانیسم‌های مختلفی مانند رویکردهای مبتنی بر عدم اعتبار²⁹ یا به مبتنی بر به روزرسانی³⁰ برای حفظ انسجام حافظه پنهان استفاده می‌کنند. پروتکل‌های مبتنی بر عدم اعتبار، کپی‌های خطوط موجود در حافظه‌های پنهان دیگر را هنگام نوشتن باطل می‌کنند و اطمینان حاصل می‌کنند که فقط از مقدار به‌روز شده استفاده می‌شود. پروتکل‌های مبتنی بر به‌روزرسانی، مقدار به‌روز شده را در حافظه‌های پنهان دیگر منتشر می‌کنند و از سازگاری همه نسخه‌ها اطمینان می‌دهند.

پیاده‌سازی این پروتکل‌های انسجام حافظه نهان مستلزم طراحی دقیق و هماهنگی بین حافظه‌های پنهان و کنترل‌کننده‌های حافظه است و بسته به معماری و انتخاب‌های طراحی ساخته شده توسط سازنده پردازنده می‌تواند متفاوت باشد.

ب) همان‌طور که در اسلایدهای معرفی پروژه ذکر شده است، یکی از روش‌های همگام‌سازی، استفاده از قفل‌هایی موسوم به قفل بلیت است. این قفل‌ها را از منظر مشکل مذکور، بررسی نمایید.

قفل‌های بلیت نیز می‌توانند با مشکل بی‌اعتباری داده تغییر یافته مواجه شوند، بدین صورت که اگر هنگامی که چندین ریس یا پردازنده برای قفل بلیت رقابت می‌کنند، هر کدام به شکل مکرر در یک حلقه در انتظار مشغول³¹ به سر می‌برند و به شکل مکرر مقدار متغیر نشان دهنده‌ی نوبت را از حافظه می‌خوانند و در این مرحله ممکن است مشکل cache coherence رخ دهد. این می‌تواند منجر به

²⁸ Modified, Exclusive, Shared, Invalid, Forward

²⁹ Invalidation-based

³⁰ Update-based

³¹ Busy Waiting

افزایش تأخیر و کشمکش میان رشته‌ها شود و بالاخص، مقیاس‌پذیری و عملکرد سیستم را کاهش دهد.

در سیستم‌های چندپردازنده‌ای³²، هر پردازنده، حافظهٔ نهان منحصر به خود را دارد که هر ریس‌پس از خواندن مقدار متغیر نشان دهنده‌ی نوبت می‌تواند یک کپی از آن را در حافظهٔ نهان خویش، ذخیره داشته باشد. حال اگر یک پردازنده یا ریس‌پس دیگری پس از ورود و گرفتن نوبت و انجام فرایند مربوطه، مقدار متغیر نشان دهنده‌ی نوبت را تغییر دهد، مقدار موجود در حافظهٔ نهان برخی ریس‌پس‌ها نامعتبر خواهند بود.

برای رفع این مشکل از پروتکل‌های ذکر شده در بخش‌های قبلی استفاده می‌شود.

برای رفع مشکلات انسجام حافظهٔ نهان با قفل بلیط، تکنیک‌های مختلفی می‌توانند مورد استفاده قرار گیرند؛ از جمله:

using cache-aware synchronization primitives

optimizing memory access patterns

employing alternative synchronization mechanisms

نباید از نظر خوانندهٔ محترم، مغفول بماند این نکته که علی‌رغم اینکه ساز و کار قفل بلیط، یک عدالت برای همگام‌سازی پدید می‌آورد (که پیش‌تر دیدیم در قفل چرخشی وجود ندارد)، کماکان مشکل انسجام حافظهٔ نهان وجود خواهد داشت.

ج) چگونه می‌توان در لینوکس، داده‌های مختص به هر هسته را در زمان کامپایل تعریف نمود؟

در سیستم‌عامل مبتنی بر لینوکس، معمولاً داده‌های مختص به هر هسته در زمان کامپایل تعریف نمی‌شوند و دلیل این امر نیز آن است که این تعریف شدن در اکثر موارد، در زمان اجرا و به وسیله‌ی ساز و کار زمان‌بندی لینوکس انجام می‌شود.

ولی هستهٔ لینوکس، از مفهومی به نام per cpu variables پشتیبانی می‌کند که هسته را قادر می‌سازد تا متغیرهایی را تعریف کند که مختص هر هستهٔ پردازندهٔ مرکزی است.

---

³² Multi-processor

- در ادامه، خلاصه‌ای از نحوه به کارگیری این مفهوم در لینوکس شرح داده شده است:

(1) تعریف متغیر:

متغیرهای هر پردازنده با استفاده از ماکروی `DEFINE_PER_CPU` تعریف می شوند. کارکرد این ماکرو بدین شکل است که یک نمونه جداگانه از یک متغیر را به هر پردازنده اختصاص می دهد.

```
DEFINE_PER_CPU(type, name);
```

برای مثال، هنگام تعریف یک عدد صحیح به عنوان داده مختص به هسته مربوطه داریم:

```
DEFINE_PER_CPU(type, data_related_to_cpu_name);
```

(2) مقداردهی اولیه به متغیر:

برای مقداردهی اولیه، هنگام راه اندازی سیستم، از `__init` و `__initdata` استفاده می شود. همچنین، می توان از ماکروی `per_cpu` در داخل تابعی استفاده کرد که در زمان اجرا فراخوانی می شود.

قطعه کد زیر، نمونه‌ای از مقداردهی اولیه به این متغیرها را نشان می‌دهد:

```
static int __init my_module_init(void) {
    int cpu;
    for_each_possible_cpu(cpu) {
        per_cpu(cpu_specific_data, cpu) =
            initial_value_for_core(cpu);
    }
    return 0;
}
```

(3) دسترسی به متغیر:

با ماکروهای `get_cpu_var` و `put_cpu_var` می‌توان به یک متغیر مختص هر CPU، دست یافت. در این فرآیند، Pre-emption غیرفعال می‌شود تا هرگاه یک پردازنده مرکزی روی متغیر مختص به خود کار می‌کند، برنامه‌ریزی نشود.

```
int value = get_cpu_var(cpu_specific_data);  
put_cpu_var(cpu_specific_data);
```

- همچنین، لازم به ذکر است که دسترسی به متغیرهای هر پردازنده مرکزی، از طریق ماکروهای `this_cpu_read` یا `this_cpu_write` نیز ممکن است.

```
this_cpu_write(cpu_specific_data, new_value);  
int value = this_cpu_read(cpu_specific_data);
```

پیاده‌سازی ساز و کار همگام‌سازی با قابلیت اولویت دادن

- آیا این پیاده‌سازی ممکن است که دچار گرسنگی شود؟ راه حلی برای برطرف کردن این مشکل ارائه دهید.

در صورتی که روند ورود پردازها به صف از شناسه³³ بزرگ‌تر به شناسه کوچک‌تر باشد، هر سری پرداز به اولویت بیشتر (بخوانید شناسه بزرگ‌تر) برگزیده می‌شود و به این ترتیب نوبت انتخاب شدن به پردازه‌هایی با شناسه کوچک‌تر که در این پیاده‌سازی اولویت کمتری دارند، نمی‌رسد.

یکی از ساز و کارهای مفید برای حل این مشکل، استفاده از مفهوم افزایش عمر³⁴ می‌باشد. با تعریف یک کوانتوم زمانی است که همگی پردازها در هر مرحله، چک می‌شوند که مقداری که در صف، انتظار کشیده‌اند، بیشتر از این مقدار هست یا خیر.

اگر بیشتر بود، اولویت آن را یک واحد کاهش می‌دهیم. محل جدید قرارگیری این پرداز به حساب اولویت جدیدش است و در صورتی که پرداز مورد بررسی با چندین پرداز قبلی هم‌اولویت باشد، پرداز مورد بررسی را پیش از این پردازها قرار می‌دهیم؛ چرا که مدت زمان طولانی‌تری را در صف، به انتظار گذرانده است.

یکی دیگر از ساز و کارهای قابل بررسی، هنگام اضافه کردن پرداز جدید، محل قرارگیری آن طبق زمان ورود، که دیر تر از بقیه وارد شده است، بعد از بقیه پردازها هم اولویت باشد.

- یک نوع پیاده‌سازی همگام‌سازی توسط قفل بلیت انجام می‌شود. آن را بررسی کنید و تفاوت‌های آن با روش همگام‌سازی بالا را بیان کنید.

قفل بلیت³⁵ برای هماهنگ‌سازی در ایجاد عدالت در زمینه دسترسی به منابع، بدون ایجاد گرسنگی می‌باشد.

در این پیاده‌سازی، مشابه درخواست نوبت در بانک، به هر پرداز که سر می‌رسد و درخواست قفل می‌کند، یک شماره نسبت داده می‌شود و با استفاده از این شماره‌ها، به ترتیب، درخواست پردازها بررسی شده و قفل به همان ترتیب درخواست، تخصیص داده می‌شود.

---

³³ ID

³⁴ Aging

³⁵ Ticket Lock

- عملکرد قفل بلیت به شرح زیر است:

- دو متغیر به نام‌های بلیت (ticket) و نوبت (turn) را تعریف می‌کنیم.
- هنگام درخواست دریافت قفل توسط پردازش، مقدار متغیر بلیت را به شکل اتمی افزایش داده و در اختیار پردازش قرار می‌دهیم تا نوبتش مشخص شود.
- هر سری پردازش‌ای که نوبتش رسیده (یعنی متغیر مربوط به پردازش برابر نوبت است)، انتخاب می‌شود. پس در هر پردازش باید تا وقتی صبر کند که مقدار ترن برابر تیکت‌ش شود.
- هر پردازش که مقدار بلیتش برابر با متغیر نوبت باشد، اجازه ورود به ناحیه بحرانی³⁶ را می‌گیرد.
- پردازش بعد از اتمام کارش در ناحیه بحرانی، مقدار نوبت را یک واحد افزایش می‌دهد.

تفاوت‌ها:

- (۱) امکان گرسنگی در قفل با اولویت وجود دارد چراکه ترتیب اختصاص قفل در این دو مکانیزم متفاوت می‌باشد.
- (۲) از آنجایی که مکانیزم اولویت بندی تغییر یافته، نبازی به آیدی پردازش نیست.
- (۳) در این روش عدالت بیشتری وجود دارد.
- (۴) الگوریتم مورد استفاده در Ticket Lock، اولین ورودی - اولین خروجی، می‌باشد. قبلاً دیدیم که priority lock، از الگویی برای رتبه بندی هر پردازش استفاده می‌کند.

---

³⁶ Critical Section

توضیحات مربوط به کد

• کد همگام‌سازی در xv6

کد تغییر یافته این تابع به صورت زیر است. در این تابع تنها شرط برابر بودن آیدی پردازنده‌ها بررسی شده است.

```
void
releasesleep(struct sleeplock *lk)
{
    acquire(&lk->lk);
    if (lk->pid == myproc()->pid)
    {
        lk->locked = 0;
        lk->pid = 0;
        wakeup(lk);
    }
    release(&lk->lk);
}
```

• کد پیاده‌سازی متغیرهای مختص هر هسته پردازنده

به داده ساختار cpu موجود در فایل proc.h، متغیر جدیدی به شرح زیر اضافه می‌کنیم.

```
uint syscall_counter;
```

از آنجایی که در سطح سیستم عامل، دو نوع (سطح) حافظه داریم. اولین نوع پیاده سازی حافظه نهان local پردازنده است که در struct cpu پیاده سازی شده است و نام آن `syscall_counter` است.

```
uint total_syscall_counter;
```

```
struct cpu cpus[NCPU];  
int ncpu;  
uchar ioapicid;
```

با تعریف متغیر `total_syscall_counter` از جنس `uint` در فایل `mp.c` (به این علت که این فایل مرتبط با امور multiprocessing است)، بین همگی cpu ها به شکل مشترک تعریف می‌شود (چراکه نقش پیاده‌سازی حافظه‌ی مشترک را داراست). همچنین این متغیر در فایل `proc.h` نیز `extern` می‌شود. با هر بار فراخوانی سیستمی، یک واحد به این متغیر جهانی موجود در حافظه‌ی مشترک و به شمارنده موجود در cpu مربوطه، اضافه می‌شود. این متغیر جهانی، تحت مراقبت قرار می‌گیرد تا از وقوع حالت رقابت³⁷، جلوگیری شود. برای اینکار موقتا وقفه‌ها را غیر فعال می‌کنیم.

---

³⁷ Race Condition

فراخوانی سیستمی تعریف شده، مقدار شمارنده سیستم کال های هر CPU، همینطور شمارنده همگی سیستم کال های متعلق به همگی پردازنده ها را خروجی دهد.

```
int sys_print_cpu_syscalls_count(void)
{
    for(int i = 0; i < ncpu; i++)
    {
        cprintf("---CPU %d: %d\n", cpus[i].apicid,
cpus[i].syscall_counter);
    }
    cprintf("---Total: %d\n", total_syscall_counter);
    return 0;
}
```

از آنجایی که پس از اتمام هر بار کاری، متغیر ها باید ریست شوند، تابع سطح سیستمی set_zero_syscall_count در فایل sysextra.c تعریف شده است. محل فراخوانی آن هم در فایل sh.c و پس از هربار اجرای case مربوط به EXEC خواهد بود.

```
int sys_set_zero_syscall_count(void)
{
    pushcli();
    for(int i = 0; i < ncpu; i++)
    {
        cpus[i].syscall_counter = 0;
    }
    popcli();
    total_syscall_counter = 0;
    __sync_synchronize();
    return 0;
}
```


از آنجایی که در این پروژه از چهار پردازنده استفاده می‌کنیم، در makefile این تغییر را داریم:

```
ifndef CPUS
CPUS := 4
endif
```

برنامه سطح کاربر نیز، حاوی چهار پردازنده مرکزی درگیر که هر کدام متعلق به یک پردازنده هستند، می‌باشد.

• کد پیاده‌سازی ساز و کار همگام‌سازی با قابلیت اولویت دادن

به علت پیاده‌سازی قفل جدید، فایل‌هایی به اسامی `prioritylock.h` و `prioritylock.c` تعریف می‌کنیم.

در بخش تعریف ساختار `lock`، مقدار `head` مربوط به صف پردازش‌های منتظر قفل (که پیاده‌سازی آن به شکل لیست پیوندی می‌باشد) را قرار دادیم. در این پیاده‌سازی صف پردازش‌های منتظر، پردازش‌ای که `head` به آن اشاره می‌کند، بیشترین اولویت برای کسب قفل مربوطه را دارد. به همین علت، حین اضافه کردن یک عضو جدید به لیست، آن را در جای درست قرار می‌دهیم.

```
void add_to_queue(struct prioritylock *plk)
{
    struct node* temp = (struct node *)kalloc();
    temp->priority = myproc()->pid;
    temp->next = 0;
    if(plk->head == 0)
    {
        temp->next = plk->head;
        plk->head = temp;
    }
    else
    {
        struct node* trace = plk->head;
        while(trace->next != 0 && temp->priority <=
trace->next->priority)
        {
            trace = trace->next;
        }
        temp->next = trace->next;
        trace->next = temp;
    }
}
```

همین‌طور یک قفل چرخشی در آن قرار دادیم که از اطلاعات مربوط به قفل در زمان تغییر محافظت کند. از آنجایی که لیست پیوندی، از یک‌سری حلقه تشکیل است، داده‌ساختاری برای آن در این فایل تعریف شده که در آن مقدار اولویت پردازش مد نظر، اشاره‌گری³⁸ به پردازش مد نظر، پوینتری به حلقه بعدی وجود دارد.

```
struct node{
    int priority;
    struct node *next;
};

struct prioritylock {
    uint pid_locked;      // The process which holds the lock
    struct spinlock slk; // spinlock protecting this sleep lock
    char *name;           // Name of lock.
    struct node *head;    // Head of the queue
};
```

در فایل `prioritylock.c` نیز توابعی برای اضافه کردن به صف، حذف از صف، چاپ اولویت‌های موجود در صف، `init` کردن قفل اولویت، `acquire` کردن و در نهایت `release` کردنش وجود دارد که هرکدام در زیر، توضیح داده شده‌اند:

در تابع `initprioritylock`، قفل مد نظر ساخته شده و متغیرهای مربوطه مقداردهی می‌شوند.

```
void initprioritylock(struct prioritylock *plk, char *name)
{
    initlock(&plk->slk, "spin lock");
    plk->name = name;
    plk->pid_locked = 0;
    plk->head = 0;
}
```

تابع `add_to_queue`، قفل مد نظر را به صف پیوندی اضافه می‌کند. روش کار هم بدین شکل است که اگر صف خالی بود، به عنوان تنها حلقه³⁹ موجود در صف اضافه می‌شود وگرنه، آنقدر جلو می‌رود که

---

³⁸ Pointer

³⁹ Node

به انتهای ترین نقطه‌ای از صف برسد که اولویت پردازش‌های متعلق به حلقه‌های قبلی تا آن نقطه از صف، بیشتر یا مساوی اولویت پردازش مدنظر باشد. سپس حلقه‌ی مربوطه را به صف می‌افزاید.

```
void add_to_queue(struct prioritylock *plk)
{
    struct node* temp = (struct node *)kalloc();
    temp->priority = myproc()->pid;
    temp->next = 0;
    if(plk->head == 0)
    {
        temp->next = plk->head;
        plk->head = temp;
    }
    else
    {
        struct node* trace = plk->head;
        while(trace->next != 0 && temp->priority <=
trace->next->priority)
        {
            trace = trace->next;
        }
        temp->next = trace->next;
        trace->next = temp;
    }
}
```

تابع `print_queue`، با پیمایش روی صف پیاده‌سازی شده به شکل لیست پیوندی، مقدار اولویت‌ها را به ترتیب چاپ می‌کند.

```
void print_queue(struct prioritylock *plk)
```

```

{
    struct node *temp = plk->head;
    cprintf("Queue: ");
    while (temp != 0)
    {
        cprintf("%d ", temp->priority);
        temp = temp->next;
    }
    cprintf("\n");
}

```

با فراخوانی تابع `acquirepriority`، اگر پردازهای از قبل قفل را در اختیار نداشت، پردازۀ خواهان قفل، آن را مستقیماً دریافت می‌کند. در غیر این صورت، پردازۀ باید وارد صف پردازهای منتظر شود و تا هنگامی که نوبتش برسد، به حالت `sleep` رود.

```

void acquirepriority(struct prioritylock *plk)
{
    acquire(&plk->slk);
    add_to_queue(plk);
    if (plk->pid_locked != myproc()->pid && plk->pid_locked != 0)
    {
        sleep(myproc(), &plk->slk);
    }
    print_queue(plk);
    plk->pid_locked = myproc()->pid;
    release(&plk->slk);
}

```

در تابع `releasepriority`، قفل آزاد می‌شود. با آزاد شدن قفل، چک می‌شود که آیا پردازۀ ای در صف منتظر قفل هست یا خیر. اگر وجود داشت سیستم عامل باید قفل را به این پردازۀ انتقال دهد و تابع `awaken_proc` که در فایل `proc.c` تعریف شده است را فراخوانی کند. این تابع، پس از پیدا کردن پردازۀ مربوطه از جدول پردازۀ‌ها، حالت پردازۀ را به `RUNNABLE` تغییر داده و آن را بیدار کند.

توجه شود اگر پردازش ای منتظر نبود، قفل آزاد حساب می‌شود وگرنه قفل دوباره در اختیار پردازش ای جدید است و آزاد محسوب نمی‌شود.

```
void releasepriority(struct prioritylock *plk)
{
    if(myproc()->pid == plk->pid_locked)
    {
        acquire(&plk->slk);
        if (plk->head == 0 || plk->head->next == 0)
        {
            plk->pid_locked = 0;
            plk->head = 0;
        }
        else
        {
            plk->pid_locked = plk->head->next->priority;
            struct node *temp = plk->head->next;
            plk->head = temp;
            awaken_proc(temp->priority);
        }
        release(&plk->slk);
    }
}
```

```
void awaken_proc(int pid)
{
    struct proc *p;
    for (p = ptable.proc; p < &ptable.proc[NPROC]; p++)
    {
        if (p->pid == pid)
        {
            p->state = RUNNABLE;
            wakeup(p);
        }
    }
}
```

همچنین برای استفاده از این قفل در سطح کاربر، در فایل sysextera.c، تعدادی فراخوانی سیستمی پیاده‌سازی شده است.

```
struct prioritylock plk;
```

```

int sys_init_prioritylock(void)
{
    initprioritylock(&plk, "priority lock");
    return 0;
}

int sys_acquire_prioritylock(void)
{
    acquirepriority(&plk);
    return 0;
}

int sys_release_prioritylock(void)
{
    releasepriority(&plk);
    return 0;
}

```

• کد تست مربوط به `:syscall_count_test`

```

#include "types.h"
#include "stat.h"
#include "user.h"
#include "fcntl.h"

const char *fileNames[] = {
    "output0.txt",
    "output1.txt",
    "output2.txt",
    "output3.txt",
    "output4.txt"};

void write_file(const char *text, int i)
{
    int fd = open(fileNames[i], O_WRONLY | O_CREATE);
    if (fd < 0)
    {

```

```

    printf(2, "Failed to open file for writing\n");
    exit();
}
write(fd, text, strlen(text));
close(fd);
}

```

```

int main()
{
    for (int i = 0; i < 5; i++)
    {
        int pid = fork();
        if (pid < 0)
        {
            printf(2, "Fork failed\n");
            exit();
        }
        else if (pid == 0)
        {
            write_file("Dummy text for test!", i);
            exit();
        }
    }
    while (wait() != -1)
    ;
    print_cpu_syscalls_count();
    exit();
}

```

• کد تست مربوط به prioritylock_test

```

#include "types.h"

```



```

#include "user.h"

#define NCHILD 10

void process_function(int i)
{
    acquire_prioritylock();
    printf(1, "Process %d acquired the lock.\n", getpid());
    sleep(500);
    release_prioritylock();
    printf(1, "Process %d released the lock.\n", getpid());
    exit();
}

int main()
{
    init_prioritylock();
    for (int i = 0; i < NCHILD; i++)
    {
        int pid = fork();
        if (pid < 0)
        {
            printf(1, "Fork failed.\n");
            exit();
        }
        else if (pid == 0)
        {
            process_function(i);
        }
    }
    for (int i = 0; i < 10; i++)
    {
        wait();
    }
    exit();
}

```

- خروجی برنامه‌های سطح کاربر، به صورت زیر خواهند بود:

```
init: starting sh
Group #10:
1. Mohamad Amin Yousefi
2. Mobina Mehrazar
3. Matin Nabizade
$ syscall_count_test
---CPU 0: 7
---CPU 1: 11
---CPU 2: 7
---CPU 3: 8
---Total: 33
$ syscall_count_test
---CPU 0: 6
---CPU 1: 7
---CPU 2: 13
---CPU 3: 7
---Total: 33
$ prioritylock_test
Queue: 16
Process 16 acquired the lock.
Process 16 released the lock.
Queue: 20 19 18 17
Process 20 acquired the lock.
Process 20 released the lock.
Queue: 19 18 17
Process 19 acquired the lock.
Process 19 released the lock.
Queue: 18 17
Process 18 acquired the lock.
Process 18 released the lock.
Queue: 17
Process 17 acquired the lock.
Process 17 released the lock.
```

```
$ syscall_count_test
---CPU 0: 7
---CPU 1: 8
---CPU 2: 10
---CPU 3: 8
---Total: 33
$ prioritylock_test
Queue: 28
Process 28 acquired the lock.
Process 28 released the lock.
Queue: 32 31 30 29
Process 32 acquired the lock.
Process 32 released the lock.
Queue: 31 30 29
Process 31 acquired the lock.
Process 31 released the lock.
Queue: 30 29
Process 30 acquired the lock.
Process 30 released the lock.
Queue: 29
Process 29 acquired the lock.
Process 29 released the lock.
$ syscall_count_test
---CPU 0: 11
---CPU 1: 7
---CPU 2: 7
---CPU 3: 8
---Total: 33
```

- Github Hash: 7e38956d9f8cd87c9e596c53020937c4c7ffb0fb